

SÖZLÜK

A

adi kefalet	: Alacaklının öncelikle borçluyu, daha sonra kefil takip edebileceği kefalettir.
adli yargı	: Adalet mahkemeleri tarafından yürütülmekte olan yargısal faaliyetler.
akdi takas	: Tarafların aralarında anlaşarak yaptıkları bir sözleşmeye dayalı takas.
Anayasa Mahkemesi	: On bir asil ve dört yedek üyeden oluşan ve kanunların, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi iç tüzüğüne Anayasaya uygunluğunu denetleyen bir yüksek yargı organı.
askeri idari yargı	: Askeri kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin bulunan idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesindeki yargısal faaliyetler.
askeri yargı	: Askeri mahkemelerin ceza hukuku alanındaki faaliyetleri ile asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmeti ilişkin bulunan idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesindeki yargısal faaliyetler.
Askeri Yargıtay	: Askeri mahkemelerden verilen karar ve hükümlerin son incelenmesini yapan ve asker kişilerin kanunla belirlenen belli davalarına bakan ilk ve son derece mahkemesi.
aslen kazanma ayıba karşı garanti	: Bir hakkın, kimseye ait olmayan bir hakkı kendi fiiliyle elde etmesi. : Satılan şeyin satıcının belirttiği ve vaad ettiği niteliklerin taşınması halinde veya satılan şeyin değerini ya da sözleşme gereğince ondan beklenen yararları azaltan veya kaldıran eksiklerin bulunması durumunda satıcının sorumluluğu.
ayıp	: Bir malın sakatlık gibi hukuksal bir nedenle değerini veya maldan beklenen yararı ortadan kaldıran veya önemli ölçüde azaltan durum.
ayırt etme gücü	: Akla uygun bir biçimde davranma yeteneği
ayni hak	: Eşya üzerinden doğrudan doğruya mutlak egemenlik yetkisi veren ve herkese karşı ileri sürülen hak.
azil	: Vekalet verenin, tek taraflı irade açıklaması ile vekalet sözleşmesine son vermesidir.

B

birlikte kefalet	: Aynı borca birbirinden haberdar olarak birden fazla kimsenin kefil olmasıdır.
birlikte ölüm karinesi	: Birden fazla kişiden hangisinin önce veya sonradan öldüğünün ispat edilmemesi durumunda hepsinin aynı anda ölmüş sayılması.
borcun sona ermesi	: Bir borç ilişkisinin veya doğmuş olan bir borcun sona ermesi.
borç ilişkisi	: İki taraf arasında doğan ve bunlardan birinin diğerine karşı edimi yükümlendiği ilişki.
borçlunun temerrüdü	: Halen ifası mümkün olan muaccel bir borç alacaklının ihtarına karşın borçlu tarafından zamanında ifa edilmemesi.

C

cenin	: Kendisine gebe kalınmış ve doğumu beklenen çocuk.
ceza	: Kanunun suç işleyen kişiye uygulanmasını öngördüğü yaptırım.
cürüm	: Toplum düzenini ağır biçimde sarsan suçlar.

D

Danıştay	: İdari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercii ve kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakan bir yüksek yargı organı.
dava hakkı	: Bir kimsenin devletin bağımsız ve tarafsız yargı organlarına, yani mahkemelere başvurarak hakkının elde edilmesi.
davacı	: Mahkemeye başvurarak dava açan taraf.
davalı	: Davalı tarafından kendine karşı dava açılan kişi.
demokratik devlet	: Halkın devlet yönetimine katılması esasına dayanan devlet.
dernek	: Kazanç paylaşmak dışında bir amaçla en az yedi gerçek kişi ile kurulan kişi topluluğu niteliğinde özel hukuk tüzel kişileridir.
devren kazanma	: Bir hakkın, sahibi bulunan kişiden elde edilmesi.
doğrudan doğruya temsil	: Temsilcinin, bir hukuki işlemi temsil olunanın adına ve hesabına yapması.
dolaylı temsil	: Temsilcinin, bir hukuki işlemi, kendi adına ve temsil olunanın hesabına yapmaması.

E

edim	: Borçlunun yerine getirmekle yükümlü bulunduğu davranış biçimi.
ergin olmak	: Bir kimsenin kanunun belirttiği belli bir yaş sınırını aşması.

F

feshi bildirme	: Sözleşmelerde, taraflardan birinin sözleşme hükümlerine devam etmeyeceği yolundaki iradesini karşı tarafa bildirmesi.
fesih	: Hukuksal işlemin irade ile ortadan kaldırılması.
fiil ehliyeti	: Bir kişinin kendi fiil ve işlemleriyle kendi lehine haklar, aleyhine borçlar.
fikri hak	: Bir kimse tarafından yaratılan yapıt üzerindeki düşünsel hak.

G

gaip	: Yok olan kişi.
geçerlilik şekli	: bir sözleşmenin geçerli olarak meydana gelebilmesi için gerek kanun gerekse tarafların iradesi gereği uyulması gereken şekil.
genel vekaletname	: Vekalet verenin, vekile bütün hukuki işlemleri kapsayacak şekilde temsil yetkisi verdiği vekaletnamedir.
grev	: İşçilerin bir iş yerinde veya iş kolunda hiç çalışmamak, faaliyeti durdurmak veya işin niteliğine göre önemli ölçüde aksatmak amacıyla toplu olarak işi bırakmaları.

H

hak	: Hukuken korunan yarar.
hak ehliyeti	: hak ve borç sahibi olabilme.
hakkın kaybedilmesi	: Bir hakkın hak sahibinden ayrılması, onun elinden çıkması.
hakkın kazanılması	: bir hakkın bir kişiye bağlanması.
hakkın kötüye kullanılması	: Bir hakkın kullanılmasında dürüst davranılmaması.
haksız fiil sorumluluğu	: Hukuken uyulması zorunlu olan hakkın çiğnenmesi sonucunda ortaya çıkan sorumluluk.
haksız fiil	: Hukuk düzeninin hoş görmediği, zarar verici eylemler.
hamiline yazılı senet	: Üzerinde, belirli bir kişinin ismi yazılı olmayan, elinde bulunduranın (hamilin) hak sahibi sayıldığı senet.

hizmet Sözleşmesi	: İşçinin, belirli veya belirsiz bir süre iş görmeyi ve işverenin de buna karşılıklı bir ücret ödemeyi üstlendiği sözleşme.
hukuki Fiil	: Hukuki sonuç doğuran ve insan iradesi ile gerçekleşen olay.
hukuki işlem	: Bir hukuki sonuç oluşturmak için irade açıklamasında bulunmak.
hukuki olay	: Hukuki sonuç doğuran ve insan iradesi dışında gerçekleşen olay.
hukukun sistemi	: Kapsam ve özellikleri açısından birbirinden farklı olan çeşitli ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarını, düzen ve ayrıma tabi tutmak.
hükümsüzlük	: Bir hukuki işlemin, kanunun öngördüğü şekilde yapılmaması veya kanuna aykırı olarak yapılması halinde hukuki sonuç doğurmaması.

İ

icap	: Bir sözleşmenin meydana gelebilmesi için zaman bakımından önce yapılan irade açıklaması.
ifa	: Borçlanılan edimin yerine getirilmesi.
ifa yeri	: Borcun yerine getirilmesi gereken yerdir.
ilk derece mahkemesi	: Bir uyuşmazlığı (davayı) karara bağlayan mahkeme.
iptal davası	: İdare tarafından verilmiş olup ta yetki, şekil, sebep, konu ve amaç bakımlarından aykırı bir kararın ortadan kaldırılmasına yönelik olan ve idari yargı organlarında görülen dava.
irade bozukluğu	: Bir kimsenin iradesi ile irade açıklaması arasında istenmeden meydana gelen uygunsuzluktur.
iradi organ	: Bir tüzel kişinin kanun gereği sahip olması gerekmeyen, isteğe bağlı organlar.
iradi şekil	: Kanunun şekle bağlanmadığı bir sözleşmenin, taraflarca, belli bir şekle uyularak yapılmasının kararlaştırılması.
irtifak hakkı	: Bir eşyayı sadece kullanma ve ondan yararlanma yetkisi sağlayan aynı hak.
istifa	: Vekilin, tek taraflı irade açıklaması ile vekalet sözleşmesine son vermesidir.
itiraz	: Bir hakkın doğumuna engel olan veya o hakkı sona erdiren olgular.

K

kabahat	: Toplum düzenini sarsma bakımından daha hafif olan suçlar.
kanun hükmünde kararname	: Türkiye Büyük Millet meclisinin çıkardığı yetki kanuna ayanarak, Bakanlar kurulunca belli konuları düzenlemek üzere çıkarılan yazılı hukuk kuralları
kanun Tasarısı	: Bakanlar kurulunun hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunduğu kanun projeleri.
kanun teklifi	: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin sundukları kanun projeleri.
kanun	: Yasama organı tarafından yazılı olarak ve bu ad altında çıkarılan genel, sürekli ve soyut hukuk kuralı.
kast	: Hukuk düzeninin izin vermediği bir fiili bilerek, isteyerek işlemek iradesi.
kazandırıcı zamaşımı	: Kanunun belirlediği sürenin geçmesiyle ve belli şartlarla bir kimseye mülkiyet ve başkaca bir aynı hak kazandıran zamaşımı.
kefalet sözleşmesi	: kefilin, borçlunun borcunu yerine getirmemesi halinde bundan kişisel olarak sorumlu olmayı alacaklıya karşı yüklendiği sözleşmedir.
kira Sözleşmesi	: Bir bedel karşılığında bir şeyin kullanılmasının veya ondan yararlanılmasının belli bir süreyle başka bir kimseye bırakılmasıdır.
kişilik hakları	: Bir kişinin maddi (bedensel), manevi ve iktisadi bütünlüğü ve varlıkları üzerindeki mutlak haklar.

kişisel edim	: Bizzat borçlu tarafından yerine getirilmesi gereken edim.
kişisel hak	: Kişinin maddi ve manevi tüm varlığı ile ilgili olan ve bu varlığın serbestçe geliştirilmesi amacına yönelik olan hak.
L	
lokavt	: Bir iş yerinde veya iş kolunda, faaliyetin tamamen durdurmasına neden olacak şekilde, işçilerin işveren tarafından topluca işten uzaklaştırılması
M	
maddi edim	: Doğrudan doğruya borçlunun malvarlığı ile yerine getirilebilen, bizzat borçlu tarafından yerine getirilmesi zorunlu olmayan edim.
mevzuat	: Yasa, tüzük, yönetmelik diğer hukuk kaynaklarının tümü.
miras(Tereke)	: Miras bırakanın mal varlığının toplamı.
muaccel borç	: İfa zamanı gelmiş, ifası istenebilecek borç.
muacceliyet	: Borçlunun edimini yerine getirmekle yükümlü olduğu an.
mücbir sebep	: Zorlayıcı neden, Önceden göz önüne alınmasına ve bunun sonucu olarak ortadan kaldırılmasına imkan bulunmayan ve bir dış etkiden ileri gelen olay.
müeccel borç	: İfa zamanı henüz gelmemiş, ifası henüz istenemeyecek borç.
N	
nispi hak	: Belirli kişilere karşı ileri sürülebilen hak.
O-Ö	
olumlu edim	: Bir şeyin yapılmasına veya verilmesine ilişkin edim.
olumsuz edim	: Bir şeyin yapılmamasına ilişkin edim.
ölüm karinesi	: Bir kimsenin ölümüne kesin gözle bakılacak bir durumda kaybolması halinde, ölmüş sayılması ve o yerin en büyük mülkiye amirinin emriyle kütüğüne ölüm kaydının düşülmesi.
örf ve adet	: Topluluk içerisinde kök salmış olup, uyulması gereken gelenekler.
örtülü (zımni) kabul	: Kabulcünün, icabı kabul etmiş olduğu sonucunun çıkarılmasına neden olan tutum ve davranışları.
P	
patent	: Bulgu belgesi.
protesto	: Alacaklının tek yanlı irade açıklamasıyla borçluyu ifaya davet etmesi.
R	
rehin hakkı	: Bir alacağın yerine getirilmemesi durumunda, hak sahibine, belli bir malı sattırma yetkisi veren hak.
resmi şekil	: Hukuki işlemin yetkili bir resmi makam önünde yapılması.
rücu kafalet	: Kefilin, borçludan rücu sebebiyle alacağı alamayan asıl kefilin bu alacağına güvence vermesidir.

S-Ş

satım sözleşmesi	: Satıcının, satılan malı alıcının borçlandığı bir satış parası karşılığında, ona teslim ve mülkiyeti devretmek borcunu yüklenmiş olduğu sözleşme.
semen	: Alıcının, satın aldığı mala karşılık olarak alıcıya ödeyeceği para.
semere	: Ürün.

U-Ü

üçüncü Kişi	: Bir sözleşmenin tarafları ile onların temsilcilerinin dışındaki kişiler.
ürün Kirası	: Kiracıya kiralanan şeyi hem kullanma hem de onun semerelerini toplama hakkı veren kira türü.

V

vakıf	: Başlı başına bir varlığı bulunmak üzere bir malın belli bir amaca özgülenmesi.
vekalet Sözleşmesi	: Vekilin, vekalet verene ait bir işin yönetimi veya bir hizmetin görülmesi konusunda vekalet veren ile yaptığı sözleşmedir.
velayet Hakkı	: Ergin olmayan çocuklar üzerinde ana ve babaya tanınmış olan mutlak hak.
velayet	: Çocuklar üzerinde ana babanın kanundan doğan hakları.
vesayet	: Velayet altında bulunmayan küçük ve kısıtlıların çıkarlarını korumak üzere mahkemece yasal temsilci atanması.

Y

yaptırım (Müeyyide)	: Herhangi bir kuralın koymuş olduğu emir ve yasaklara uygun suretle hareket etmeme, onun yap dediğini yapmama veya yapma dediğini yapma halinde karşılaşılabilecek olan tepki.
yargısal karar	: Anlaşmazlık konusu hukuki bir olayın çözümü için mahkemece verilmiş olan karar.
yasal organ	: Tüzel kişilerin kanun gereğince sahip olmak zorunda oldukları organları.
yasama organı	: Yasa yapma yetkisine sahip organ, Türkiye Büyük Millet Meclisi.
yönetmelik	: Devlet örgütü içinde bulunan çeşitli kurum ve kuruluşların daha çok kendi alanlarını ilgilendiren, çalışma yöntemlerini düzenleyen hukuk kuralları.

Z

zapta karşı garanti	: Satıcının satılan şey üzerinde üçüncü kişilerin aynı veya kuvvetlendirilmiş şahsi haklarının bulunmadığını garanti etmesi.
zarar	: Kişinin malvarlığında veya manevi varlığında ortaya çıkan eksilme.
zilyetliğin havalesi	: Devir olunacak malın üçüncü kişinin elinde bulunması halinde, mülkiyetin devri amacıyla devreden, bu kişiden malın devralacak olana teslimini istenmesi.